MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Työmarkkinoiden kannettava vastuu

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) ilmoitti viime viikolla, ettei se tee enää meneillään olevien yhteiskuntasopimusneuvottelujen jälkeen keskitettyjä työmarkkinaratkaisuja. EK:n halu liittokohtaisiin sopimuksiin ei ole yllätys, koska tämä on ollut työnantajaliiton tavoite jo pitkään.

Huolimatta siitä, että EK on ollut jo vuosia vastahakoinen keskitettyjen työmarkkinasopimusten tekemiseen, on keskitettyjä ratkaisuja tehty eri nimillä. EK päätti jo vuonna 2007, ettei keskitettyjä ratkaisuja enää tehdä. Sen jälkeen niitä on tehty kaksi. Nyt EK näyttää olevan tosissaan, koska keskitetyistä ratkaisuista kieltäytyminen kirjattiin liiton sääntöihin.

> Valtion velka ylitti viime viikolla sata miljardia euroa.

EK:n päätöksen ajankohtaa voi pitää ainakin jossain määrin harkitsemattomana, koska työmarkkinajärjestöt neuvottelevat parhaillaan pääministeri Juha Sipilän (kesk.) hallituksen ajamasta yhteiskuntasopimuksesta.

Työtekijäjärjestön vastausta ei tarvinnutkaan pitkään odotella. Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT sanoutui lopullisesti irti keskitetystä yhteiskuntasopimuksesta. EK:n toimitusjohtajan Jyri Häkämiehen mielestä yhteiskuntasopimusta ei synny ilman, että kaikki SAK:n jäsenliitot ovat sataprosenttisesti sen takana.

AKT tunnetaan ärhäkkänä ja lakkoherkkänä liittona. Liitto on muun muassa luvannut tukea meneillään olevaa Postin työtaistelua. Perjantaina AKT ilmoitti laajentavansa Posti- ja logistiikka-alan unionin lakon tukitoimia.

Työmarkkinajärjestöt neuvottelevat yhteiskuntasopimuksesta jo kolmatta kertaa. Viime keväänä hallitustunnustelijaksi valittu Sipilä yritti saada sopimusta aikaan jo ennen varsinaisia hallitusneuvotteluja. Yritys kaadettiin alkumetreillä. Valmista ei tullut myöskään alkusyksystä käydyissä neuvotteluissa.

Nyt neuvotteluja vauhdittavat hallituksen pakkolaeiksi nimetyt lakiesitykset, joiden tavoitteena on muun muassa lisätä paikallista sopimista. Työntekijäjärjestöjä hiertävät hallituksen esityksessä lomarahojen leikkaus, sairausajan palkan poistaminen ensimmäiseltä sairauspäivältä sekä vuosilomien lyhentäminen.

Pääministeri Sipilä on luvannut, että hallitus vetää esityksensä takaisin, jos työmarkkinaosapuolet pääsevät omissa neuvotteluissa sopuun keinoista, joilla Suomen kilpailukykyä pystytään parantamaan. Vaikka neuvottelut ovat sujuneet tähän saakka hyvässä hengessä ja aikaa sopimiseen on helmikuun loppuun saakka, niin sopimuksen syntyminen on vielä monen mutkan takana.

Suomen on tavalla tai toisella kyettävä parantamaan kilpailukykyä. Toiveista huolimatta talous ei ole lähtenyt kasvuun, vaan Suomen talouskasvu on nyt EU-maiden hitainta. Julkinen talous velkaantuu edelleen vauhdilla. Viime viikolla valtion velka ylitti sata miljardia euroa ja työttömyys lisääntyy.

Tällaisessa tilanteessa meillä ei ole varaa levottomuuksiin työmarkkinoilla. Nokittelun ja lakkoilun sijaan nyt tarvitaan päätöksiä, jotka mahdollistavat kilpailukyvyn parantamisen.

Työmarkkinajärjestöille on monta kertaa tarjottu mahdollisuutta sopia keskenään, miten hallituksen tavoittelema kilpailukykyloikka pystytään tekemään. Ellei sopua löydy, hallitus tekee tarvittavat päätökset. Hallituksen lääkkeet ovat kovia, mutta tautikin on vakava.

Huolimatta siitä pääsevätkö työmarkkinajärjestöt sopuun vai viekö hallitus pakkolait läpi, pitää mahdollisuutta paikalliseen sopimiseen vahvistaa. Ilman menestyviä ja kasvavia yrityksiä uusia työpaikkoja ei Suomeen synny.

Suomi on menestynyt kansainvälisissä kilpailukykyvertailuissa hyvin. Kilpailukykyä ei ole kuitenkaan pystytty hyödyntämään. Tarvitaan yhteistä halua kääntää Suomen suunta nousuun ja palauttaa luottamus itsemme.

Lähiviikot näyttävät, löytyykö työmarkkinajärjestöiltä vastuullisuutta ja kykyä tehdä päätöksiä.

VIERAILIJA

Ajaako keskusta kylätoiminnan alas?

Keskustavetoisessa hallituksessa ei ole erityisen mukavaa juuri nyt. Säästää pitää, ettei säästämään tule mies Brysselistä tai maailmanpankista. Hallituspuolueita ei voi syyttää siitäkään, etteivätkö ne olisi käyneet kevään vaaleihin juuri säästöt mielessä. Sitä, puhuttiinko ihan tällaisesta määrästä ja vauhdista, voidaan tietenkin kysyä.

Arvovalintoja tehdään: monet päätökset harkitusti, mutta joukkoon mahtuu taatusti vahinkojakin. Yhtä sellaista tässä ihmettelen: miten kummassa keskustan johdolla ollaan leikkaamassa kertalaakilla Suomen kylätoiminnalta kaksi kolmasosaa rahoista pois?

Suurista rahoista ei puhuta. Suomen kylätoiminta ry saa valtionapua käyttöönsä 1,1 miljoonaa euroa. Ensi vuodelle siihen ehdotetaan 700 000 euron säästöä. Jäljelle jäisi toimintarahaa 400 000 euroa, jolla pitäisi pyörittää 4000 kylän ja 21 alueellisen kyläasiamiehen verkostoa.

Ei muuten onnistu.

Naapurissa Ruotsissa kruunu tukee vastaavankokoista toimintaa 2,5 miljoonalla eurolla vuodessa. Talkoillakin on rajansa, vaikka tämä työ elävissä kylissä on aina ollut enimmäkseen suurenmoista vapaaehtoisponnistelua.

Suomalaiskylien kannustaminen on ollut onnistunutta. Sitä on toki auttanut EU:n myötä tullut Leader-hankepolitiikka, mutta ilman esimerkkejä, johdattelua ja tukea nämä jäisivät hyödyntämättä. Suomen kylätoiminta ry:llä on ollut ratkaiseva rooli vaikkapa siinä, että rekisteröityjen kyläyhdistysten määrä on kasvanut kehityksen vastavirrassa 450:stä yli kolmeen tuhanteen.

Onnistumisesta kielii sekin, että OECD:n kansainvälisissä arvioissa suomalainen maaseutupolitiikka on arvostettu hyvin korkealle. Kylät maaseudun ruohonjuuritasona ja sydämenä ovat olleet avainroolissa tämän politiikan toteutumisessa. Meitä on kiitetty ja meiltä on opittu.

Kylätoimintaan puuhattiin leikkausta jo viime vuonna, mutta demariministeri Antti Rinne ja valtiovarainvaliokunta palauttivat summan entiselleen.

> Maaseutupolitiikkaa ei juuri arvostettu viime hallituksessa, mutta toivottavasti tartunta ei jää pysyväksi.

Suomen keskusta tunnetaan ja tunnustetaan lämpimänä maaseudun puolesta toimijana, mutta nyt kuulostaa kovin hiljaiselta. Olen kieltämättä vaitonaisuudesta hämmästynyt, kun normaalisti eduskunnan kepukaadereista löytyy puhetta syrjäisimmän metsäautotienkin puolesta.

Keskusta pyrkii ja pääsee kaupunkiin, mutta tottahan näillä järjestäytyneillä kylillä vielä väkeä asuu – yli 600 000 suomalaista. Luulen, että siellä on enimmäkseen viime keväänä keskustan vihreää viivaa äänestyslappuihin piirrelty.

Leikkausesityshän ei ole suhteessa mihinkään. Ministerit toki sanovat, että pakko on leikata kaikilta. Maaseudun järjestöistä Martat menettävät tässä budjetissa 13 prosenttia tuestaan ja 4H-järjestö 20,5 prosenttia. Kylätoiminnan liki 70 prosentin kertanirhaisu on ihan omassa luokassaan.

Maaseutupolitiikkaa ei juuri arvostettu viime hallituksessa, mutta toivottavasti tartunta ei jää pysyväksi. Olisi sääli, jos palattaisiin siihen takavuosien konservatiiviseen ajatteluun, jossa maatalous oli keskiössä. On nimittäin niin, että jo pitkään harjoitettu keskittävä maatalouspolitiikka ei laajaa maaseutua pelasta. Se ei pelasta edes useimpia maatiloja.

Kylätoiminnan rahoista päättää nyt ministeri Tiilikaisen johtama maa- ja metsätalousministeriö. Uskon ministerin kyllä taistelevan sen puolesta, että rahat löytyisivät.

Loppujen lopuksi: 700 000 euroa taitaa olla lähellä sitä summaa, jonka pääministeri Jyrki Katainen (kok.) taannoin kilpailuttamatta ohjasi filosofikaverilleen Himas-Pekalle kartoittaakseen Suomen ja maailman henkistä tilaa.

Tarvittaessa siis pieni askel valtioneuvoston kanslialle mutta suuri askel suomalaisille kylille.

TIMO KAUNISTO
talonpoika
Alastarolta

timo.kaunisto63@gmail.com

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

Suomessa ei ole ruokapolitiikkaa

Keskisuomalaisen mukaan Suomesta puuttuu ruokapolitiikka ja elintarviketeollisuus on riippuvainen esimerkiksi tuontisoijasta.

”Jyväskylän yliopiston ruokaturvatutkijan mukaan Suomesta puuttuu kunnollinen ruokapolitiikka: maataloudesta, ympäristöstä tai terveydestä keskustellaan erikseen, vaikka asiat liittyvät yhteen.”

”Ruoan, jos minkä, olisi syytä olla poliittinen kysymys.”

”Luonnonvarakeskuksen työ on kantanut hedelmää kotimaisten marjojen osalta: tänä vuonna suomalaismarjoja saatiin kerättyä metsistä ennätysmäärä. Omavaraisia emme ole tässäkään: kotimaiset marjat kerätään suurelta osin ulkomaisin voimin.”

Vastuutonta uhoamista

Karjalainen katsoo, että AKT:n jättäytyminen ulos yhteiskuntasopimuksesta ja EK:n ilmoitus olla tekemättä keskitettyjä sopimuksia, ovat vastuutonta sapelinkalistelua.

”AKT:n päätös on silti EK:nkin päätöstä käsittämättömämpi. Se on sanalla sanoen vastuuton. Kun ei haluta edes yrittää ja katsoa lopputulosta, kertoo se siitä, että AKT:ssa pelataan nyt mieluummin poliittista peliä kuin huolehditaan oman jäsenistön edusta.”

”Mikäli SAK:n puheenjohtaja Lauri Lyly ei saa keskusjärjestönsä jäsenliittoja ruotuun ja pitäytymään omaan rooliinsa, voidaan kolmikantayhteistyölle jättää lopulliset hyvästit.”

Oppositio ei kaada Stubbia

Valtiovarainministeri Alexander Stubb (kok.) antoi kansanedustajille väärää tietoa siitä, miten viranomaiset suhtautuvat hallintarekisterihankkeeseen. **Etelä-Saimaa** epäilee, ettei Stubbin eroa nähdä, mutta varaa virheisiin Stubbilla ei enää ole.

”Hallitus ja sen ministerit tarvitsisivat nyt kaiken uskottavuutensa ja toimintakykynsä talouden, turvallisuuden ja työmarkkinoiden ongelmien hoitoon. Itse aiheutettuja luottamuskriisejä se ei kestäisi. Stubbin osalta tilanne on nyt sellainen, ettei totuudesta ole enää varaa yhtään tinkiä.”

TOIMITTAJALTA

Thaibroileri on vain jäävuoren huippu

Me suomalaiset osallistumme köyhien aasialaisten siirtotyöläisten riistoon syömällä thaimaalaista broileria, joka on tuotettu kurjissa työoloissa, ilmeni kansalaisjärjestö Finnwatchin raportista viime viikolla. Kuten tapoihin kuuluu, thailihaa käyttävät suomalaisyritykset ilmoittivat raportin seurauksena puuttuvansa listattuihin ongelmiin kiireen vilkkaa.

Kaikissa isoissa yrityksissä on nykyään yhteiskuntavastuujohtajat. Heidän jokapäiväistä työsarkaansa on thaikanan kaltaisten ikävien otsikoiden jälkipyykkäys. He pitävät huolen siitä, että thaimaalaisia alihankkijoita kovistellaan – ainakin vähän aikaa.

Kun laineet ovat laantuneet ja koittaa seuraavien sopimusneuvottelujen aika, puhutaan jälleen euroista, dollareista ja Thaimaan bahteista. Epäilen, ettei siinä pöydässä istu yhtään yhteiskuntavastuujohtajaa.

Tällä kertaa thaibroilerin käyttäjät pääsivät itse asiassa aika helpolla, sillä Finnwatch syynäsi vain ihmisiä eikä lainkaan lintuja. Voi olla, että kanalastakin voisi löytyä yhtä ja toista, joka kiinnostaisi kuluttajia. Ainakin hetken.

”Toivotaan, etteivät kuluttajat huomaa”, kuvasi Finnwatchin toiminnanjohtaja Sonja Vartiala sitä, miltä monien yritysten asenne vaikuttaa.

Toinen kätevä selviytymiskeino on luottaa siihen, että koko hässäkkä unohtuu pian. Aika monia kuluttajia kiinnostaa viime kädessä enemmän tuotteen halpa hinta kuin se, että halpuuttaminen on saatu aikaan kohtuuttomin keinoin.

Kohtuuttomuuksia koettavat kaivaa Finnwatchin kaltaiset kansalaisjärjestöt, valvovat viranomaiset ja media. Rehellisesti on myönnettävä, että esiin saadaan vain jäävuorien huippuja.

Listaapa kaikki hankintasi esimerkiksi yhden viikon ajalta ja mieti jokaisesta tuotteesta tai palvelusta, mistä ja millaisista oloista ne ja niiden raaka-aineet tulevat. Jos hälytyskellosi eivät soi listauksen aikana yhtään kertaa, olet joko välinpitämätön tai poikkeuksellisen valveutunut ostaja.

Thaibroileriraportissa kerrotaan, että siirtotyöläisiä palkataan elintarviketehtaille erityisesti sellaisiin tehtäviin, jotka eivät ole thaimaalaisille niin houkuttelevia alhaisen palkkauksen ja epämiellyttävien työolosuhteiden vuoksi.

Kuitenkin esimerkiksi mustikoiden poiminta – joka ilmeisesti juuri samoista syistä ei monia suomalaisia kiinnosta – on thaimaalaisille niin houkuttelevaa hommaa, että sitä varten matkustetaan toiselle puolelle maapalloa.

Mustikkametsä on tyyppiesimerkki siitä, miten siirtotyöläisyys ja alihankintaan liittyvä problematiikka ovat täällä ja nyt eivätkä piile vain ulkomaisissa tuotteissa.

Jouduin viime marjasesongin aikana pettymykseksi toteamaan, etteivät suomalaisyritykset ainakaan kovin mielellään esittele poimijoiden työarkea.

Otin yhteyttä useisiin ulkomaisia poimijoita käyttäviin yrityksiin ja kysyin, saanko tulla toimittajana mukaan työporukkaan poimimaan marjoja pariksi päiväksi. Lupasin olla häiritsemättä poimijoita kysymyksillä, yöpyä heidän majoituspaikassaan tai vaikkapa teltassa pihalla, enkä olisi ottanut valokuvia.

Ei irronnut näillä ehdoilla toimittajalle poimijan pestiä. Miksi?

HANNA LENSU
hanna.lensu@mt1.fi

Liikuntavaje käy kalliiksi

Suomalaiset ovat alkaneet viihtyä turhan hyvin sohvalla. Liikunnan puute näkyy tuki- ja liikuntaelinsairauksien lisääntymisenä. Viime vuonna näistä vaivoista kertyi yhteiskunnalle yhteensä 3–4 miljardin euron kustannukset (MT 27.11.).

Huolestuttavinta on, että lapset liikkuvat entistä vähemmän ja yhä useampi lapsi on ylipainoinen. Kehitys ennustaa tuki- ja liikuntaelinsairauksien lisääntymistä entisestään. Liikuntavaje käy kalliiksi sekä yksilölle että yhteiskunnalle. Resepti vaivaan on kuitenkin yksinkertainen – ylös sohvalta ja liikkeelle!

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.